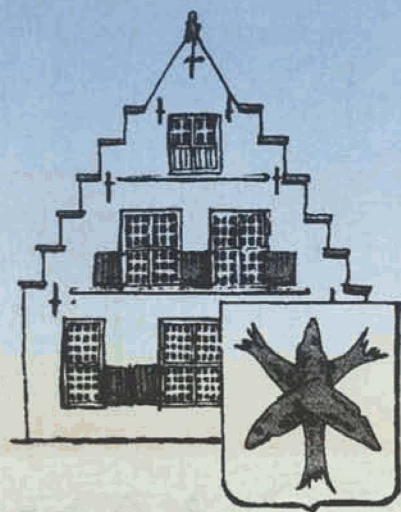
januari - maart 2007 prijs los nummer € 3,-

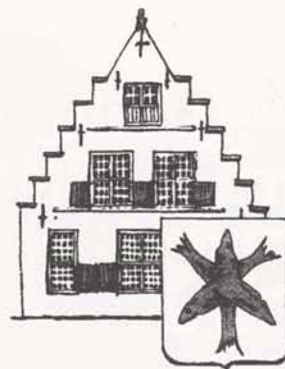
"DE KLINK"

kwartaaluitgave van

GENOOTSCHAP "OUD ZANDVOORT"

"DE KLINK"
Kwartaaluitgave van
GENOOTSCHAP
"OUD ZANDVOORT"
27e jaargang, nummer 105

Bij de voorplaat

De deels dichtgevroren Noordzee is een van de indrukwekkendste natuurverschijnselen die wij hier hebben mogen meemaken. Wat niemand ooit zal vergeten is de stilte. Het strand zonder het vertrouwde, dag en nacht aanwezige, geluid van de branding. Onnatuurlijk, onwezenlijk, vervreemdend. Hoog lagen de schotsen opgestapeld in een willekeurig patroon; het schuim tot ijs gestold. Het beeld was van een adembenemende schoonheid. En het was stil, doodstil....
Totdat de mensen kwamen, uit het hele land, om de bevroren zee met eigen ogen te zien. Verwonderd, bijna eerbiedig. Zo niet de kinderen, die wild van enthousiasme een unieke speelplaats uitprobeerden. Het was in de winter van 1962-63, de koudste van de afgelopen eeuw. We moeten zelfs terug naar 1829-30 om een nóg koudere winter tegen te komen. De winter van '62/'63 werd gekenmerkt door een extreem lange koude periode van 10 weken, die begon op 22 december en duurde tot en met 3 maart. De gemiddelde temperatuur was -3 gr. C. De laagste temperatuur werd gemeten op 18 januari - de dag van dé Elfstedentocht, met als winnaar Reinier Paping, zo'n held die je nooit meer vergeet - en bedroeg -20,8 gr. C. (En dan te bedenken dat het afgelopen jaar het warmste was sinds de start van de meting door het KNMI in 1703). Ik was erbij, u ook? Anth. Bakels in elk geval wel en hij heeft het verschijnsel voor ons vastgelegd.

Marianne Bluijs-Bakker

Nieuw: actueel nieuws over oud Zandvoort per e-mail

Volgens onderzoek is bijna 75% van de ouderen inmiddels aangesloten op het internet. Nu zal dat percentage bij de nóg iets ouderen lager zijn, maar toch... Het is een ontwikkeling die gestaag voortschrijdt. (Klein)kinderen, bankzaken en/of interesses zijn vaak een goede drijfveer om "op het net te gaan." Het Genootschap en "De Klink" spelen al geruime tijd in op deze ontwikkeling. Kijkt u maar eens op www.oudzandvoort.nl
Maar er is meer mogelijk! Wij willen u graag actief benaderen met actueel nieuws. U er bijvoorbeeld kort van te voren aan herinneren, dat er een genootschapsavond komt, een lezing gegeven wordt in de bibliotheek, De Wurf een (extra) uitvoering geeft of dat de open dag van de bomschuitenbouwclub aanstaande is. En meer berichten op dat gebied, bijvoorbeeld over de verschijning van een nieuw boek over Zandvoort of een speciale tentoonstelling in het Zandvoorts Museum. Dus alléén berichtgeving over Zandvoort in de historische context.

Bent u geïnteresseerd? Stuur mij dan een mailtje met de tekst "Graag wil ik per e-mail op de hoogte gehouden worden van informatie over oud Zandvoort", met uw naam en adres. Wij zouden het op prijs stellen als u uw geboortejaar erbij zet, opdat wij in de toekomst nóg meer rekening met de interesses van onze lezers kunnen houden. Mail dit naar: **info@oudzandvoort.nl** dan zorgt het genootschap ervoor dat u over oud Zandvoort regelmatig mail ontvangt. Vanzelfsprekend wordt uw e-mailadres niet doorgegeven aan derden.

Voor alle duidelijkheid: de gebruikelijke aankondigingen van bovengenoemde activiteiten blijven ook in "De Klink" verschijnen. Alvast bedankt voor uw medewerking.

Peter Bluijs
Hoofdredacteur "De Klink"

Genootschap "Oud Zandvoort"
en
de Openbare Bibliotheek
presenteren:

de hand van de boswachter

dinsdag 20 maart 2007 om 14.30 uur laat boswachter Coen van Oosterom in de bibliotheek beelden zien van archeologische vondsten en uit de geschiedenis van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland

toegang gratis

Toneelvoorstellingen „De Wurf"

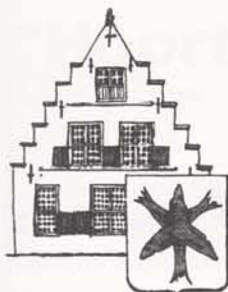
"Ons dorp leeft mee"

De leden van "De Wurf" zijn druk aan het repeteren voor de jaarlijkse toneelvoorstelling.
De uitvoeringen zijn op **zaterdag 17 en 24 maart** in gebouw De Krocht aan de Grote Krocht.
Op **zondag 25 maart** spelen we speciaal voor de bewoners van Het Huis in de Duinen.

Het stuk heet "**Ons Dorp Leeft Mee**", geschreven door mevrouw B. Jongsma – Schuiten.
De regie is in de vertrouwde handen van Rob van Toornburg.
Het stuk gaat over wat zich vroeger in Zandvoort zoal afspeelde en de voor- en tegenspoed van een redersgezin.

We hebben het weer voor elkaar gekregen om alle in het toneelstuk voorkomende mensen het juiste personage te geven, echter het aantal mensen dat "De Wurf" beschikbaar heeft om mee te spelen neemt helaas af.
Bij deze doe ik dan ook een oproep aan de lezers van "De Klink":
Lijkt het u wat om mee te spelen bij "De Wurf?"
En denk nu niet "ik kan niet toneelspelen". Die hebben we meer gehad en die spelen nu de sterren van de hemel!
We zoeken ook mensen voor ondersteunende werkzaamheden, zoals het versjouwen van de attributen en het opbouwen en afbreken van het decor. Dus mogen we wat van u horen? Neem dan contact op met het secretariaat:
Mieke Hollander, Const. Huygensstraat 15, 2041 NL Zandvoort

Freek Veldwisch
Voorzitter "De Wurf"

Programma van de

"GENOOTSCHAPSAVOND"

op vrijdag 9 maart 2007

De avond zal zoals gebruikelijk gehouden worden in gebouw "De Krocht".
De zaal is open om 19.15 uur.
Vanaf die tijd kunt u genieten van een doorlopende diavoorstelling over het Zandvoort van vroeger.

20.00 uur:	Welkomstwoord door voorzitter G.A. Cense
20.10 uur:	**"Strandingen aan de Zandvoortse kust"**, door Ankie Joustra
21.15 uur:	Pauze (waarin nog loten te koop zijn)
21.35 uur:	Verloting
21.45 uur:	**Zandvoort in de vorige eeuw, deel 6.** Er zullen onder andere filmbeelden vertoond worden van schaatsenrijden bij Rinko en de bevroren zee in 1963. Verder van de bouw van de huidige watertoren, de bouw en opening van het Huis in de Duinen, beelden van reclameboodschappen van verdwenen ondernemers zoals Kort's IJzerhandel, Stoomwasserij Hollandia, kapper Koorn, melkhandel Kranenburg, lunchroom Carels en drukkerij Van Petegem. De filmbeelden zijn gecompileerd en bewerkt door Cor Draijer uit ter beschikking gesteld privémateriaal en zijn nog niet eerder vertoond door het Genootschap "Oud Zandvoort."
22.15 uur:	Sluiting.

De bark F.H. Von Lindern op 19 oktober 1890.

"Hoort, burgers, hoort!"

Reacties van lezers

door Peter Bluijs

Kinderpension "Klein Kijkduin"

De Klink, nummer104, pagina 4

Op zoek naar het verkooppunt van het Straatnamenboek belde *mevrouw Triebels* uit Heemstede mij.
Zij reageerde ook op de advertentie van Cense en Van Lingen, waarin kinderpension "Klein Kijkduin" staat afgebeeld. Zij is daar van 1946 tot 1960 directrice geweest en heeft zo'n 50 jaar in Zandvoort gewoond.

Het Zwembadtegeltje

De Klink, nummer 104, pagina 5

Er is meer bekend over de eigenaar van het wandtegeltje uit zwembad "De Duinpan".
Het tegeltje met de cryptische tekst "Ton van Jan van Maartje van Kees van Huib" behoorde mogelijk aan *Anton M. Versteege* (geboren 14 oktober 1916 – overleden 21 oktober 1992).
Marc Versteege, zoon van, legt het uit: Jan was mijn vader, Maartje de moeder van Jan, dus mijn oma.
De rest volgt nog, omdat Marc bezig is de nagelaten aantekeningen van zijn vader te bewerken.

School A

De Klink, nummer 104, pagina 7

Vera Spanjer uit Zandvoort nam de moeite om de namen bij de foto van haar oude klas aan de redactie door te geven. Mooi dat via Nieuw-Zeeland en een oude klasgenoot deze historie tot leven komt.

Zittend van links naar rechts: Coba Spiers, Lily Blom, meester Van Leenders, Hannie Drost en Lena Paap. Staand van links naar rechts: Wim Gebe, Louise Zwemmer, Sander van de Ban, Jan Kuyper, Vera Spanjer, Jacques Knotter, Nora Kuipers-Wentink, Dries Aukema, Dick de Wid, Jaap Keur en de inzender van de foto Taeke Laurier.

Voetbalfoto met vragen

De Klink, nummer 104, pagina 29

De inzender van de foto was niet Henk Schut, want die is in 1971 overleden, maar *Lo(dewijk) Balledux*, schoonzoon van Henk Schut. De naam van de voetballer, zittend, 2e van links is Klaas Drommel. *Nel Drommel* was zo vriendelijk dat ons te melden.

School B

De Klink, nummer 88, pagina 5

Begin maart ontving ik van de heer *(Georg) Van Vugt* (1926) uit Heeze de volgende brief: "tijdens een gesprek dat ik kort geleden met een oud-Zandvoorter voerde kwam ook De Klink ter sprake.
Het ging over een foto die in 1938 was gemaakt van de voormalige School B, met daarop alle leerkrachten en leerlingen. Het bleek te gaan over Klink nummer 88 van herfst 2002".
De heer Van Vugt heeft van september 1932 t/m juli 1938 op school B gezeten. Vervolgens bezocht hij van september 1938 t/m het voorjaar van 1940 de U.L.O. aan de Hoogeweg. Daarna verhuisde hij naar Den Haag. De vraag was of ik hem die afbeelding kon sturen.

Via Jaap Paap kwam ik te weten dat zijn zwager (Wim Keur) in het bezit was van die foto. Desbetreffende panoramafoto heeft nooit in De Klink gestaan vanwege het feit dat er gewoon te veel leerlingen op stonden: 171 stuks plus de docenten juffrouw Van de Eerde, meester Bruinsma, juffrouw Becker, meester Dees, meester Tam, meester Poots, hoofd van de school Van Ekeren en Jo van Pagee. De opname dateert van 1937.
Destijds was de prijs van de klassefoto 60 cent, waardoor niet iedereen in staat was een afdruk te kopen, aldus Wim Keur

De heer Van Vugt stuurde mij ook een aantal kopieën van interessante opnames van personen uit Zandvoort.
Zijn grootvader was Georg Wilhelm Ehbrecht (1845, overleden te Zandvoort in 1928). Hij werd na een militaire loopbaan (dragonders en huzaren) in 1882 aangesteld als veldwachter te Zandvoort. Naar verluidt was hij een gevreesde veldwachter, die wegens zijn zwarte baard de bijnaam "de zwarte"droeg.
Na zijn pensionering werd hij controleur der belastingen en kreeg op 1 juni 1928 van de Gemeente Zandvoort een gouden horloge met de inscriptie "als dank voor aan de gemeente Zandvoort bewezen diensten". Hij huwde op 1 oktober 1886 (waarschijnlijk de datum van de foto) met Maria en zij woonden o.a. op Kerkstraat 28 en Passage 24.
Na het afbranden van de Passage woonden zij op de Prinsesseweg.
Maria Margaretha Driehuizen (geboren te Zandvoort op 6 oktober 1855 en overleden in maart 1951) was een kleindochter van Willem Driehuizen (1794 – 1871) en Kornelia Schilpzand (1799 – 1864), de oprichters van Hotel Driehuizen, gelegen aan de kop van de Kerkstraat/Strandweg.

Grintweg

Tot onze vreugde ontvangen wij regelmatig foto van Zandvoorts verleden.

Frans Castien mailde De Klink onderstaande foto met een stukje familiegeschiedenis.

"Frans Castien is heel lang schelpenvisser geweest. Hij heeft ook als stoker gewerkt in de huidige waterleidingduinen, waar naderhand zowel mijn oom Bank als mijn vader Klaas jarenlang heeft gewerkt.
Opa Frans is daarna een olie- en zeephandel begonnen. Hij kwam toen met paard en wagen aan de deur en verkocht wasmiddelen en petroleum voor de oliestelletjes. Ook leverde hij olie en zeeppoeder op het strand, bij de 'Amsterdamse kolonie'. De laatste jaren deed hij dat met een oude jeep. Hij gebruikte daarvoor de rijplaten die Rossie (gebroeders Paap) permanent daar had liggen.
De oliehandel werd naderhand voortgezet door mijn oom Frans (Duinweg). Na het overlijden van mijn opa in 1962 heeft mijn oma aan huis nog gastanks en olie verkocht. Dit heeft ze tot op hoge leeftijd gedaan."

Het huisje stond aan de Zandvoortselaan met de erfingang aan de Kennemerweg, net voor het parkeerterrein van voetbalvereniging TZB.
De huizen aan de Grintweg zijn begin jaren '30 gesloopt wegens de aanleg van het Noordooster kanaal in de duinen. Het huisje op de foto is als enige blijven staan tot de Duitsers het in 1942 sloopten. Dit was het eerste huisje aan de Grintweg (Grintweg 1)
Oorspronkelijk heette deze weg de Renbaan en was toegangsweg naar

Het geboortehuis van de heer Van Vugt. Zijn ouders dreven van ca. 1919 tot 1928 pension "De Zeenimf", gelegen aan het Nassauplein.

Georg W. Ehbrecht, veldwachter te Zandvoort (opname uit 1890)

Maria M. Driehuizen

de paardenrennen (1844 tot 1853). Hoewel men aan de klank van de naam zou zeggen dat men hier te doen heeft met een weg bedekt met kiezelstenen (grind), is dat niet het geval. De naam duidt op de boekweit die hier in vroeger jaren veel werd verbouwd en waarvan de zemelen, in Zandvoort grint geheten, als varkensvoer dienden. (bron: Straatnamenboek van Zandvoort)

In memoriam Cornelis de Vries

Dinsdag 21 november 2006 is in zijn woonplaats Doetinchem op 85-jarige leeftijd overleden *Cornelis de Vries*, drager van de "Eremedaille in goud" verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, tevens drager van het Verzetsherdenkingskruis.

Cor(nelis) de Vries, zoon van schoenmaker De Vries uit de Haltestraat, was bankbediende aan de Twentse Bank (Grote Krocht/hoek Oranjestraat) en stencilde eens in de veertien dagen het Hervormd Kerkblad. Arend Bos (destijds redacteur) vroeg Cor de Vries, toen 23 jaar oud, of hij bereid was het illegale blad "De Kleine Patriot" te stencilen. Vanaf 1 november 1943 tot 5 mei 1945 rolde dagelijks een nieuwe uitgave uit de stencilmachine. Voorzien van tekst door Arend Bos en tekeningen van diens neef Jack van den Bos stak het blad velen in Zandvoort en directe omgeving een hart onder de riem door hen te voorzien van de juiste informatie over de diverse strijdtonelen. Na de bevrijding vertrok Cor de Vries naar het oosten van het land.

GOZ zoekt leden voor Zandvoortse grafstenenwerkgroep.

Bij het bestuur van het Genootschap Oud Zandvoort kwam het verzoek binnen om te bekijken of

Klassefoto U.L.O.-school, najaar 1939, 2e klas.
Jongens: Kees Rouendaal, Henne Henning, Albert Mordhorst, .. Duiker, Henk Koning, Frits Hendriks, Georg van Vugt (achterste rij, 3e van links), Han Lansdorp (van de klokkenzaak in de Kerkstraat), Joop Wiegand en de heer Leefsma.
Meisjes: -- van de Geer, Dora Koper, Aafje Paap, Coba Boom, Tilly Kerremans, Antje Kalf, Ans Bonset. De naam van een der meisjes is niet bekend. Het kan zijn dat de namen niet geheel correct zijn weergegeven.

De foto is genomen omstreeks 1930.
Opa Frans Castien (helemaal links) is geboren in 1897. Rechts van hem, ome Bank (P.W. Castien, van de Zandvoortselaan), geboren omstreeks 1925, rechts daarvan mijn vader Klaas (Koningstraat), geboren in 1922 en zijn zus Ida (geboren 1927). Ida staat aan de hand van haar opa N.W. (Klaas) Castien die in 1933 is overleden en oma Sophie Castien-Schelvis.

er mogelijk aspirant-kandidaten zijn te vinden voor een provinciaal grafstenenproject.
Doelstelling van de werkgroep, die geheel door vrijwilligers draaiende wordt gehouden, is om alle grafstenen die er in Zandvoort nog zijn te fotograferen, de foto's te voorzien van bijbehorende teksten en deze op te slaan in een niet openbaar namenregister. Mochten er grafstenen verloren gaan, zoals recentelijk gebeurd is op de Algemene Begraafplaats van Zandvoort, dan is toch nog terug te halen hoe de grafsteen eruit heeft gezien en wie er begraven is geweest in Zandvoort.

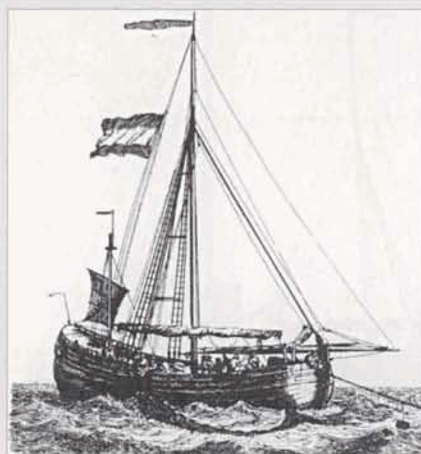
Vrijwilligers kunnen zich aanmelden bij de secretaris van het Genootschap Oud Zandvoort, de heer Arie Koper, of bij de initiator van het grafstenenproject, de heer Albert Schiltmeijer, via e-mail op grafstenenproject.nh@hetnet.nl

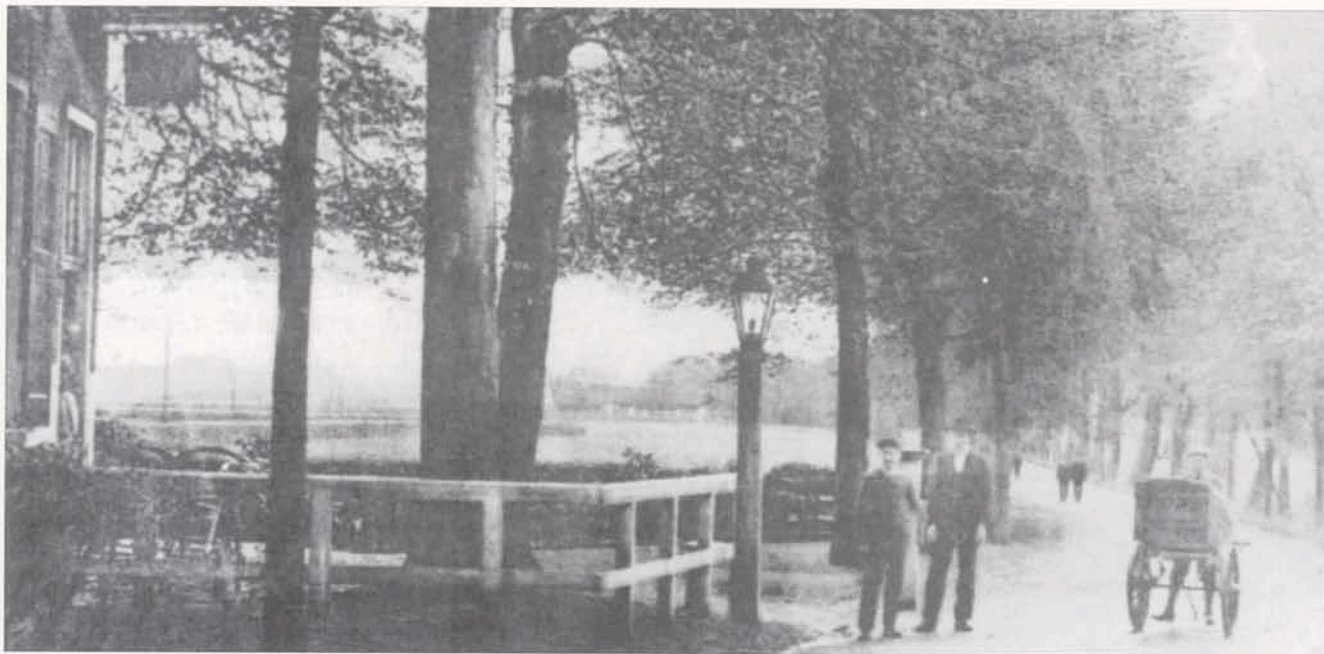
De haringbuis

De naam buis werd gegeven aan verschillende historische scheepstypen. De allereerste buizen waren van oorsprong Scandinavische typen die voor de kustvisserij werden gebruikt. De originele naam was *büza of (cnor) buse*. (*buse* is oud-Nederlands en betekent *overkomend water*. Ook: *buce, dat oud-Frans is voor haringbuis*).
Deze benaming komt het eerst voor in de Nieuwpoortse toltarieven van 1163. De graaf van Vlaanderen liet een tol van acht denieren heffen op de büza die verse haring aanbrachten. Tot in de 15e eeuw werd een kleine, grotendeels open buis gebruikt voor de haringvangst in de kustwateren. Deze kon zowel geroeid als gezeild worden.

De Nederlandse buis

Het bekendst is de Nederlandse buis, en met name de haringbuis. In 1547 waren er ca. 500 in de vaart in Vlaanderen en in Holland. In de 16e eeuw verdwijnen zij praktisch in het Zuiden ten gunste van het Noorden. Ondanks wijzigingen in de vorm zullen zij tot 1886 blijven voortbestaan.
In het algemeen waren zij vrij breed en hadden drie masten, elk met een vierkant grootzeil en een klein marszeil. De waterverplaatsing was 45 tot 80 ton.

Zandvoorterweg, richting Heemstede. Links tolhuis 'het Klaphek' (kijk ook even naar het uithangbord), later 'de Haringbuys'. Foto naar schatting van rond 1880.

De Haringbuys; een baken op weg naar Zandvoort

Van herberg en tolhuis tot kantoor

door Anne-Marie ten Cate (ingekorte versie)

De Haringbuys ligt prominent aan 'de poort' van Aerdenhout en is een permanent obstakel geweest voor het steeds maar toenemende verkeer van en naar Zandvoort. Het maakt deel uit van het enige ensemble van monumenten in dit deel van de gemeente Bloemendaal.

De overige gebouwen van het ensemble, het statige Bosch en Landzigt, de boerderij en de daglonerswoning gingen de Haringbuys voor en werden alle eind vorige eeuw gerestaureerd.
Het cultuurhistorische element van de Haringbuys is van zeer groot belang, hetgeen uit de geschiedenis en de bijna tien jaar slepende affaire rond wel of geen sloop tot uitdrukking komt.
Een monument in bezit van een gemeente leidt maar al te vaak een slecht bestaan. Doordat ze aan een drukke verkeersader liggen, zijn deze monumenten de afgelopen eeuw bij voortduring met afbraak bedreigd.

Met de recente restauratie van de Haringbuys is dat tij ten langen leste gekeerd.
Oude prenten en afbeeldingen van de Haringbuys leren ons dat er in de 20ste eeuw veel wijzigingen zijn aangebracht, bijvoorbeeld in de uitmonstering van de ramen en toevoeging van deuren. Deze wijzigingen zijn echter wel in historiserende stijl uitgevoerd.

De verkoop door de gemeente van de Haringbuys aan een particulier heeft ertoe geleid dat het laatste verwaarloosde monument temidden van een ensemble van monumenten, eindelijk gerestaureerd werd en een passende herbestemming heeft gekregen. Met deze herbestemming en restauratie is, om verkeerstechnische redenen, de oorspronkelijke voorgevel (zuid)

De Haringbuys, van hergberg-tolhuis Het Claverbladt tot gered monument.

Zandvoorterweg, richting Heemstede. zelfde punt, iets meer richting Zandvoort, nu met betere bestrating en andere verlichting. Foto naar schatting van rond 1910.

verplaatst naar de oostgevel. De nieuwe ingangpartij geeft het gebouw meer allure dan een dergelijk utiliteitsgebouwtje zou moeten hebben. Zoals bij zoveel restauraties is het eigenlijk 'te mooi' gemaakt. De tand des tijds is even weggepoetst.
De Haringbuys staat op een eiland in het midden van de Zandvoorterweg. Aan weerszijden van het gebouwtje staan, bij elke streep zonlicht, enorme files van en richting Zandvoort. Deze onmogelijke situatie heeft ertoe geleid dat het gebouwtje, tot voor kort eigendom van de gemeente Bloemendaal, moeilijk te herbestemmen was en steeds verder in verval raakte.

De directe omgeving

Toen Aerdenhout nog Andere Hout heette, ter onderscheiding van de Haarlemmerhout, was de situatie geheel anders.
Van oudsher was er op dit punt een viersprong (ook wel Het Claverbladt genoemd) met een noord-zuid verbinding en een oost-west verbinding. Vanuit Haarlem liep er een zandpad (de wagenweg) richting Zandvoort. Het bosrijke gebied ter weerszijden van het zandpad en sinds ca. 1200 het jachtgebied van de Heerlijkheid Brederoode, werd de Wildernis van Brederoode genoemd. Ter hoogte van Het Claverbladt stond een klaphek om het wild niet te laten ontsnappen.
Het zandpad vanuit Zandvoort werd steeds intensiever door vissers gebruikt die hun waar in Haarlem en Amsterdam verhandelden. In de nabijheid van het klaphek, een rustpunt, ontstond de eerste bebouwing.

Herbergen en tolgelden

Er verrezen twee herbergen en er werd al spoedig tol geheven. De eerste herberg komt al voor op een kaart uit 1566. In het begin van de 17de eeuw waren er twee herbergen: Het Claverbladt, tevens tolhuis, en de herberg d'Andere Hout.
De vroegste verkoopakte dateert uit 1628. De lucratieve herbergen waren zeer in trek bij de Haarlemse bierbrouwers en ze wisselden dan ook regelmatig van eigenaar. In 1649 kocht Abraham Yz. Leeuw uit Zandvoort Het Claverbladt. Hij veranderde waarschijnlijk de naam in Haringbuys en hing het uithangbord met die naam aan de muur.
Er volgden nog ettelijke transportaktes totdat de herberg met het tolrecht (pacht) in handen kwam van het St. Elizabeth Gasthuis in Haarlem. Van het tolgeld dienden wel de wegen onderhouden te worden.
Bij de verkoop in 1808 omvatte de Haringbuys een koe- en paardenstal, een bouwhuis en een oppervlak van 400 roeden (een roede is ca. 3.75 meter).

Nogmaals Zandvoorterweg, richting Heemstede. Opname gemaakt eerste helft vijftiger jaren.

Tussen 1825 en 1828 werd het zandpad tussen Haarlem en Zandvoort bestraat. Uit die tijd dateren ook de eerste plannen om Zandvoort als badplaats te gaan ontwikkelen.
Het tolrecht, nu ook aan het eind van de weg in Zandvoort geheven, werd verpacht en de tolgaarder woonde tot 1908 in de Haringbuys. Daarna werd richting Haarlem een nieuw tolhuis gebouwd en in 1918 werd het tolrecht in de gemeente Bloemendaal afgekocht.

Afbraakplannen

Intussen was Aerdenhout 'ontdekt' als aantrekkelijk woongebied en werden er op grote schaal villa's gebouwd. De Haringbuys kwam in handen van de familie Van Randwijck van het naastgelegen Bosch en Landzigt en diende voortaan als chauffeurswoning.
De Zandvoorterweg werd in de loop van de vorige eeuw steeds drukker.
Uit 1941 dateren de eerste plannen tot afbraak van het tolhuis in verband met wegverbreding. Daartegen kwam onmiddellijk verzet. Archivaris mejuffrouw Nierhoff haalde Heemschut erbij en samen trokken ze ten strijde. Plannen om het gebouwtje te verplaatsen naar het Openlucht Museum in Arnhem strandden, want daar stonden al twee tolhuizen en de Haringbuys werd ook niet authentiek genoeg bevonden. Vele plannen werden gesmeed. Opties waren de Haringbuys in z'n geheel of gedeeltelijk te slopen of te verplaatsen. Het bleef een eindeloze discussie over de afweging wat zwaarder telde: de verkeersbelangen of het cultuurhistorische aspect. Een nieuwe gemeenteraad trok in 1959 de sloopvergunning in en kwam met alternatieve plannen voor de verbetering van de verkeerssituatie. Uiteindelijk werd gekozen voor de variant de weg te splitsen en aan weerszijden van de Haringbuys te leiden. Daarvoor moest de noordelijke en lager gelegen aanbouw (keuken en schuur) wijken.

Restauratieplannen

Zowel de Bloemendaalse architect J.A. van Asdonk als de Rijksdienst voor de Monumentenzorg legde een restauratieplan neer voor deze tolgaarderswoning waar er slechts drie van in Nederland zijn (waarvan twee in het Openlucht Museum in Arnhem). Er werd (natuurlijk) voor de goedkoopste variant gekozen; afbraak van de aanbouw en nieuwbouw van de noord muur. Een nieuwe bestemming werd niet gevonden. De gemeente wilde het pand in eigendom houden, totdat er een definitieve oplossing voor de verkeersproblematiek zou zijn.
De Haringbuys stond inmiddels op de voorlopige monumentenlijst. In 1962 werd er weer een restauratieplan opgesteld, een verbouwing tot woning. Dat plan werd opnieuw aangehouden; sloop was weer aan de orde. Burgemeester Peereboom Voller bleef voorstander van sloop. Een ander probleem vormde de financiering van de restauratie. In 1964 werd het restauratieontwerp van Van Asdonk weer uit de la ge-

Zandvoorterweg, richting Zandvoort, met weer een nieuwer type straatverlichting.

Westzijde van het gebouw. De bus rijdt over de nieuwe weg, aangelegd aan de noordzijde van het gebouw, richting Zandvoort. Het is het eerste type bus op de lijn Amsterdam – Zandvoort. Opname uit waarschijnlijk 1958.

trokken en uitgevoerd. De restauratie verliep niet vlekkeloos: te hoge kosten, kritiek op de wijze van restaureren, ongeoorloofd vervangen van kozijnen. En de vraag bleef: waarom het obstakel behouden op die plek?

Huurders

Vanaf 1965 verhuurde de gemeente het pand aan een wijngenootschap met de naam Les Vinitiers de la Tasse 'Armée'; het interieur, inclusief trap, werd gesloopt.
Het gezelschap schilderde op een verkeerde wijze (namelijk in gesloten in plaats van in open stand) op de luiken de lichtblauwe zandlopers. Ook in deze periode bleef onderhoud uit en verval trad weer in. De gemeente hield het pand in eigendom, om te allen tijde tot sloop te kunnen overgaan, mocht dat nodig zijn voor de wegverbreding. De verantwoordelijkheid voor onderhoud werd echter uit de weg gegaan.
De Haringbuys, dan wel sinds 1973 definitief ingeschreven in het monumentenregister, bleef een blok aan het been van de gemeente. Pogingen van de Historische vereniging Ons Bloemendaal het te huren of voor een symbolisch bedrag te kopen strandden.
Totdat het in de verkoop werd gedaan en een particulier het voor ca. € 350.000 kocht. De nieuwe bestemming is kantoor.

De gerestaureerde Haringbuys

De Haringbuys meet slechts ca. 6 bij 11,5 meter. Het is een rechthoekig gebouw onder zadeldak, met twee tuitgevels voorzien van vlechtwerk. Alle gevels zijn gemetseld met een rode baksteen in staand verband met een geknipte voeg. Bij het reinigen van de gevels is de zachte rode baksteen hier en daar flink beschadigd. Het muurwerk is opnieuw gevoegd. Op foto's van voor de restauratie ziet men vele herstelwerkzaamheden aan het metselwerk. Drie van de vier gevels hebben een gestuukte en grijs geschilderde plint. Op oude foto's is te zien dat de muren ooit tot aan de kozijnen wit waren geschilderd. De rode pannen van de Haringbuys zijn bij de laatste restauratie vervangen door nieuwe blauwe (grijze) Oudhollandse pannen.

De poort van Aerdenhout is 'definitief' behouden.

Komend vanuit Zandvoort torent de Haringbuys uit boven een enorme rotonde die recent vlak voor het kantoor is aangelegd. Daarmee zal overigens het verkeersprobleem nog steeds niet opgelost zijn, want men blijft met de auto naar Zandvoort gaan. Hopelijk voortaan ongehinderd door infrastructurele aanpassingen, heeft dit historisch waardevolle gebouwtje met de herbestemming tot kantoor definitief een eigen plaats verworven in het ensemble van monumenten bij de entree van Aerdenhout. Een sta-in-de-weg mag eindelijk blijven staan.

(Met dank aan eigenaar Wim Post, architect Diederik Six en Julia Besnard, student bouwkunde.)

Bronnen en literatuuropgave

Spijkerman, Henri. 'De Haringbuis; van herberg-tolhuis Het Claverbladt tot verkeersobstakel en gered monument'. *Haerlem Jaarboek 1998.* (1999), p. 9-33.
Sterck-Proot. Geschiedenis van Aerdenhout. Haarlem, 1939.
Diverse afleveringen van *Ons Bloemendaal*, kwartaaluitgave van de Stichting Ons Bloemendaal.

Dit is een bewerking van een scriptie die **drs A.M. ten Cate** heeft geschreven in het kader van de opleiding Bouwhistorie, Restauratie en Monumentenzorg, Post HBO, Hoge School Utrecht, november 2005.

Blauwe Tram in beeld

Na 50 jaar opgeborgen te zijn geweest in een donkere brandkast, zijn 350 historische kleurendia's van de Blauwe Tram door Luud Albers tevoorschijn gehaald en op groot formaat in boekvorm uitgegeven. Het resultaat is een unieke fotografische rit met de titel "Blauwe Tramlijnen in kleur", die de Zandvoorters zeker zal aanspreken; velen bewaren immers goede herinneringen aan de tram. Daarnaast is het bij de verschijning van dit fotoboek alweer nagenoeg 50 jaar geleden dat de laatste rit van de Blauwe Tram tussen Amsterdam en Zandvoor plaatsvond. Om precies te zijn: op 31 augustus 1957.
Het boek is verkrijgbaar bij Bruna Balkenende te Zandvoort en bij het NZH-museum aan de Leidsevaart in Haarlem. Prijs € 29,50.

Arie Koper

NZH Blauwe Tramlijnen in kleur
L.J.P. Albers

De lijnen Amsterdam - Volendam en Amsterdam - Zandvoort

Herstellings- en Vacantieoord "Augusta"

middenplaat op pagina 18 en 19

Herstellings- en Vacantieoord "Augusta" staat als tekst onder deze opname.
Dit vakantiehuis, gelegen aan de Kostverlorenstraat, werd begin vorige eeuw gebouwd door de Coöperatieve Vereniging 'Voor Allen der HIJSM'. Zoals de tekst al zegt, was deze vakantiekolonie bestemd voor personeel dat werkzaam was bij de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij (HIJSM).

De spoorlijn Haarlem – Zandvoort werd op 2 juni 1881 in gebruik genomen en gefinancierd door de op 29 november 1880 opgerichte N.V. Haarlem Zandvoort Spoorweg Maatschappij (HZSM). In 1902 ging men van enkel spoor op dubbel spoor over. Het begin- en eindpunt station "Zandvoort - Bad", lag ter hoogte van de Passage en het Kurhaus.

Het beeld wordt hier echter bepaald door de trein van de HIJSM die stopt bij de halte "Zandvoort - Dorp".
Een aantal passagiers staat klaar om in te stappen voor de reis naar Haarlem of verder.
Deze halte, oorspronkelijk bedoeld als in- en uitstapplaats voor de lokale vissersbevolking, was gelegen ter hoogte van de huidige Verlengde Haltestraat, bij de 1e spoorbomen (later "Oude Halt" genoemd) en werd op 15 november 1889 in gebruik genomen. Het stationnetje bestond uit een perron en een wachtlokaal. Het gebouwtje werd in 1903 gesloopt om plaats te maken voor een gebouw met een ruime wachtkamer, een kantoor en een goederenloods.
Halte "Zandvoort – Dorp" werd op 26 juni 1908 buiten gebruik gesteld en in 1909 afgebroken.
De Haltestraat (van 1887 tot 1892 als Spoorwegstraat aangeduid) is vernoemd naar deze halte, evenals de Verlengde (Spoorwegstraat) Haltestraat.

Het pand achter de passagierswagon is villa "Kijkduin" en rechts daarvan staat het kindertehuis "Groot Kijkduin"; later het huis van dokter Zwerver, gelegen aan de Kostverlorenstraat. Iets links van HIJSM-vakantiekolonie Villa 'Augusta' zijn vaag de contouren te herkennen van de Roomsch-Katholieke Kerk. De foto is vermoedelijk genomen in 1905.

Op 2 juni j.l. is op bescheiden schaal aandacht geschonken aan het feit, dat 125 jaar geleden de spoorlijn naar Zandvoort in gebruik werd genomen.

Recent is het boek "Station Haarlem, Hollandsche sporen door Haarlem en omstreken" verschenen. Hierin is een uitvoerig hoofdstuk gewijd aan de aanleg van de Zandvoortse lijn en gerelateerde objecten langs de lijn Haarlem – Overveen – Zandvoort. Dit informatieve en rijk geïllustreerde boek is bij boekhandel Bruna Balkenende verkrijgbaar.

Peter Bluijs

ZANDVOORT.
Herstellings-
Uitg. Jos. Nuss & Co., Haarlem

Vacantie-Oord »Augusta«

De volgende leden heten wij van harte welkom:

Aukema A.	Marijkestraat 36	7481 GD Haaksbergen
Benjamins R.	Lepelaar 40	1722 HN Zuid-Scharwoude
Castien Dhr. A.J.	Diepvoorde 1219	6605 EJ Wijchen
Diependaal Dhr. J.	Platteweg 27-42	8711 HL Reewijk
Feije-Kamp Mevr. E.	Lorentzstraat 3	2041 RA Zandvoort
de Graaff-Wieringa Dhr. J.& Mevr. I.J.	Delftlaan 701	2025 EG Haarlem
Haas Mevr. E. de	Haarlemmerstraat 42	2042 ND Zandvoort
Harteveld Dhr.G.	Vondellaan 47	2041 BC Zandvoort
Jager Fam. J. de	Westerbroekweg 97	1991 LX Velserbroek
Kiewiet Dhr. J.S.	Kostverlorenstraat 25	2042 PA Zandvoort
Kleine Fam. R.A.	Emmaweg 33	2042 NT Zandvoort
Knotter Dhr. J.	Reinwardtstraat 11	2041 VC Zandvoort
Koningsbruggen Dhr. D.	Celsiusstraat 192-16	2041 TR Zandvoort
Mettes Dhr. C.J.	Fahrenheitstraat 20	2041 CH Zandvoort
Molenaar Dhr. S.	Klarinet 323	3766 GP Soest
Petrus-Schuiten Fam. A.	Anijsstraat 16	1314 JA Almere
Rouss Mevr. M.C.	Oranjestraat 16	2042 GS Zandvoort
Samé Lottin Mevr. C.	Burg. van Fenemaplein 2-6	2042 TA Zandvoort
Sandbergen Dhr. R.H.	Jan Snijerplein 2	2042 KL Zandvoort
Schurer Fam. B.	Brederodestraat 35	2042 BB Zandvoort
Terpstra Mevr.	Johan van Oldenbarneveldtlaan 14	1215 GG Hilversum
Teunissen Dhr. M.	Jan Snijerplein 4	2042 KL Zandvoort
Triebels Dhr. J.H.	Victoriastreet 101	Hawera Nieuw-Zeeland
Vergers Dhr. E.	Lorentzstraat 134	2041 SG Zandvoort
Verkerk Dhr. E.	Siniaweg 35	9105 LB Rinsumageest
Vlugt Dhr. D.	Toendrameer 77	3994 JC Houten
Vries Dhr. L. de	Kennemerstraat 38	2021 ED Haarlem
Wouters Dhr. I.J.	Tolweg 26	2042 EL Zandvoort

Zandvoort vanaf de watertoren, in zuid-oostelijke richting, zomer 1958. Foto: J.F. Zwerver.

Joseph Teixeira de Mattos in Zandvoort

In 1993 was er in het Teylers Museum in Haarlem een tentoonstelling over het werk van Joseph Teixeira de Mattos (1892 – 1972), die gedurende een jaar in Zandvoort heeft gewoond en gewerkt. Op die tentoonstelling waren onder meer twee 'Zandvoortse schilderijen' te bezichtigen, waarop in het volgende artikel dieper zal worden ingegaan (zie ook De Klink 13, (1993), nr.2.)

Zijn jonge jaren

Joseph Teixeira de Mattos werd op 29 juli 1892 in Amsterdam geboren als oudste van de twee kinderen van Jacob Teixeira de Mattos en Abigael Lopes Cardozo. Een makkelijke leerling schijnt Joseph niet te zijn geweest want hij veranderde regelmatig van school. Al vroeg openbaarde zich zijn tekentalent. Voor het cursusjaar 1905-1906 stond hij ingeschreven voor de Oefenklasse van de Rijksnormaalschool voor Teekenonderwijs in Amsterdam. Deze klas was bedoeld voor kinderen van 11 tot 14 jaar en diende als voorbereiding op de opleiding tot tekenleraar. Tijdens de jaren 1909-1911 volgde Teixeira de Mattos deze lerarenopleiding. Nadat hij de Rijksnormaalschool zonder succes had verlaten, ging hij zelfstandig werken en werd daarbij gesteund door de beeldhouwer Joseph Mendes da Costa (1863-1939) en tekenaar Samuel Jessurun de Mesquita (1868-1944).

Zijn werk

Vanaf 1916 ging hij duidelijk zijn eigen weg. Naast zichzelf, portretteerde hij zijn vader, moeder en broertje meerdere malen. In zijn zelfportretten uit de jaren 1919-1923 gaf de kunstenaar zichzelf met een mengeling van trots en ironie weer. Hij maakte tekeningen in het centrum van Amsterdam, waaronder diverse krijttekeningen van het Waaggebouw op de Nieuwmarkt. In Artis ontstond zijn voorliefde voor dierfiguren zoals de krokodil.

Joseph Teixeira de Mattos, *Zelfportret met hoed en overjas*, 1921, potlood, penseel in waterverf, op beige getint papier, 598 x 416 mm.

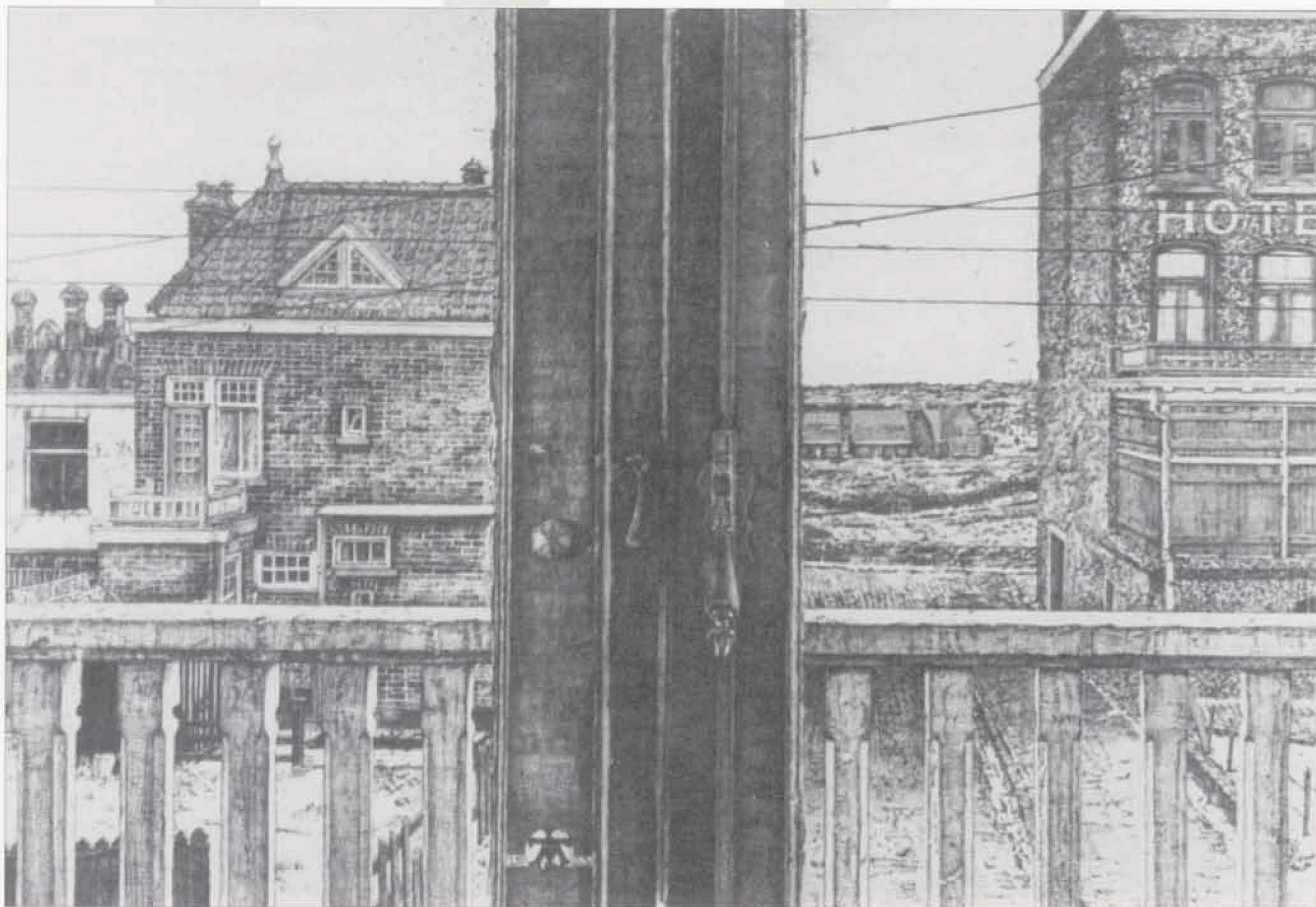
De kunstenaar streefde naar volledige technische beheersing van het tekenmateriaal. In 1917 vond in Galerie Walrecht in Den Haag de eerste expositie van Teixeira's werk plaats. Aan het begin van de jaren twintig begon Teixeira met het verzamelen van gegevens en afbeeldingen die met zijn Portugees (Sefardisch) Joodse afkomst te maken hadden.

In Zandvoort

In 1923 trouwde hij met Susanna Charlotte Rodrigues. Het echtpaar vestigde zich in juni van dat jaar aanvankelijk in Zandvoort maar verhuisde later naar Den Haag. In Zandvoort ontstonden enkele grote tekeningen van de huizen en daken van de badplaats.

Gezicht op huizen in Zandvoort is door de kunstenaar vanuit zijn eigen woning aan de Parallelweg 31, nu Secretaris Bosmanstraat, achter een raam vanaf de eerste verdieping getekend. In de voorgrond zien we de balustrade van het balkon, waarachter zich rechts het Hotel Garni (tot 1914 Hotel Zeerust) aan de Dr. Smitstraat 9/hoek Van Speykstraat bevindt. Thans staat hier het flatgebouw Groot Kijkduin. Het huis links met een tuin is gelegen aan de Van Speykstraat 1. Dit huis met de opvallende driehoekige dakramen staat er nu nog steeds. Tussen de beide panden door kijkt men uit op de Vondellaan (in 1923 Vondelstraat) waar in de duinen enkele huizen liggen.

In Panorama van Zandvoort (1923) tekende de kunstenaar met grote precisie de gevels en daken van het dorp die hij, vanaf een inpandig balkon op de bovenste verdieping aan de achterzijde van Hotel d'Orange, waarnam. Op deze tekening kijken we door een arcade over het gebied van de Noordbuurt uit, bestaande uit Swaluëstraat, Achterom, Gasthuisstraat, Kruisweg, Pakveldstraat en de Noorderstraat. In het witte huisje met tuin, rechts van het midden, woonde Jans Paap, alias 'de kip'. In het midden van de tekening ziet men op de voorgrond, achter de hoger gelegen duinen, een 'trapvormige' witte gevel. Het is de achterkant van het huis dat vermoedelijk op het perceel van Noordbuurt 1 stond (Noordbuurt was ook een straatnaam). Op het boeideel wordt reclame gemaakt voor 'J Paap kruier H S M [of H IJ S M] spoor'. J. Paap, die in 1918 in de Brugstraat 4 woonde, werkte als kruier voor de Hollandsche IJzeren

Joseph Teixeira de Mattos, *Gezicht op huizen in Zandvoort,* 1923, potlood, penseel in waterverf, pen in Oost-Indische inkt en witte dekverf, 270 x 400 mm. Particuliere collectie.

Spoorweg Maatschappij. Wanneer de gasten van Hotel d'Orange uit hun raam keken dan wisten ze bij wie ze moesten zijn wanneer zij besloten om met hun zware koffers Zandvoort weer te verlaten.
Direct achter dit huis bevindt zich nog een groot plat dak. De woningen onder dit dak grensden aan de Noorderstraat. Hier direct achter staat de lange rokende pijp van stoomwasserij 'Hollandia' van J.H.G. Weenink aan de Pakveldstraat. Wanneer we de tekening vergelijken met een luchtfoto, dan valt ons aan de rechterzijde nog een tuitgevel met muurankers op. Het is de achtergevel van het Oude Mannen- en Vrouwengasthuis dat in 1928 werd afgebroken. Op de luchtfoto uit 1929 zien we dat het Gasthuis heeft plaatsgemaakt voor een plein, gelegen tussen de Baan en de Rozenobelstraat. Hoewel het grootste gedeelte van de bebouwing heden ten dage niet meer bestaat, is het dakschild rechts achter te herkennen als het dak van het raadhuis. Naast deze tekeningen dateren ook enkele kleine getekende portretten van zijn echtgenote uit deze periode.

Kritiek op zijn Zandvoortse tekeningen

Over Teixeira's gedetailleerde manier van werken oordeelden twee bekende kunstcritici uit die tijd, H.P. Bremmer (1871-1956) en A. Plasschaert (1866-1941), ieder op hun eigen wijze. Bremmer schreef naar aanleiding van een expositie een brief aan Teixeira, waarin hij kritiek op zijn werk uitte. De criticus had onder meer bezwaar tegen 'een te kokette manier van teekenen en een te weinig diep indringen en te weinig trachten een persoonlijk verdiepte kijk op de dingen te krijgen'. Wat hij daarmee precies bedoelde, werd uit de brief verder niet duidelijk. Over de fotografische tekeningen die de kunstenaar in Zandvoort had gemaakt, liet Bremmer zich echter veel voorzichtiger uit.
In 1934 noteerde Albert Plasschaert zijn bevindingen over het werk van Teixeira in *De Groene Amsterdammer.* De details in de tekening zoals

Joseph Teixeira de Mattos, *Panorama van Zandvoort*, 1923, potlood, penseel in waterverf, 250 x 373 mm. Collectie Zandvoorts Museum.

Panorama van Zandvoort getuigden volgens Plasschaert van een 'bewogen geest' en van 'ironische observatie'. Ondanks de vele details wist de kunstenaar volgens hem de eenheid te bewaren en zelfs ruimte open te laten voor suggestie.

Jaren '30

Teixeira's werk kreeg in de loop van de jaren dertig meer bekendheid en werd regelmatig geëxposeerd. Nadat hij reeds in 1927 lid was geworden van de kunstenaarsvereniging De Brug, trad Teixeira in 1934 ook toe tot De Onafhankelijken en tot Arti & Amicitiae. Het lidmaatschap van deze verschillende verenigingen bood hem de gelegenheid collega's te ontmoeten en zijn werk onder de aandacht van kunstkenners te brengen. In 1933 wijdde het Teylers Museum in Haarlem voor de eerste keer een tentoonstelling aan Teixeira's werk. In december 1929 kwam een einde aan Teixeira's eerste huwelijk. Ruim vijf jaar later trouwde hij met de Deense Ellen Hansen en in 1938 vestigde het paar zich in Parijs.

In Frankrijk

Als gevolg van de oorlog moesten de Teixeira's in 1941 meer landinwaarts trekken en belandden zij in het dorp Les Rosiers-sur-Loire. Hier maakte Teixeira studies van dieren, boerderijen en vooral ook bloemstillevens en onderging zijn stijl een belangrijke wijziging. Hij ontwikkelde een vermogen om op suggestieve wijze het loof van bomen en struiken af te beelden, waarbij hij meestal alleen zwart krijt gebruikte.

Bij zijn terugkeer naar Parijs bleek dat het atelier niet meer tot zijn beschikking stond. Hij liet zich toen door het straatleven inspireren. Na 1945 exposeerde Teixeira minder vaak. In 1952 organiseerde het Stedelijk Museum nog een overzichts-

Advertentie van stoomwasserij 'Hollandia', *Zandvoortse Courant*, 1930.

op papier

Luchtfoto uit 1929: Het Raadhuis (links boven), Gasthuisplein (midden), Hotel d'Orange (midden onder), het witte huisje van Jans Paap (midden voor Hotel d'Orange), de pijp van de stoomwasserij is er aan de linkerkant van de foto afgevallen.

tentoonstelling ter gelegenheid van Teixeira's zestigste verjaardag. Vanaf 1953 tot 1970 reisden de Teixeira's bijna jaarlijks naar Spanje, waar hij een rijkdom aan nieuwe inspiratiebronnen vond. De zomermaanden werden gebruikt om in Nederland of Denemarken uit te rusten. Er werd dan weinig getekend. Joseph Teixeira de Mattos overleed op 22 juni 1971, kort na terugkeer van een reis door Spanje, en is begraven in Parijs op de bekende Cimétière de Montparnasse.

Drs. Anne Marion Cense

Met dank aan de heren Siem van den Bos en Ger Cense

Rechts Hotel Garni aan de Dr. Smitstraat 9 en links het huis aan de Van Speykstraat 1.

Wintertijd

Vrijwel onbewerkt overgenomen uit Eigen Haard, 1912

"Wij stedelingen bezoeken in het schoonste jaargetij minstens eenmaal per jaar de Badplaats. Tientallen hebben in Zandvoort een eigen woning gekocht, waar honderden in de zomer in verblijven en duizenden gaan in dat jaargetijde slechts één dagje naar het strand om een bezoek te brengen aan het zilte water, met het snelle vervoersmiddel, "het spoor".

In de zomermaanden komt men meermalen in Zandvoort, maar thans gingen wij er heen in de donkere dagen voor Kerstmis.
Op het Stationsplein was het wel niet woest, maar ledig, geen sterveling te zien en wie op Zandvoort komt wil naar het strand, dus ook wij gingen daarheen om te gaan staan aan de oever van de Noordzee. De golven zingen hun eeuwigdurend lied, de baren rollen aan en krullen om zich te storten in een schuimende massa. Met moeite ontwaren we ver weg een paar steamers die op IJmuiden aankoersen en vóór ons dobberen een paar sloepen met vissers die op garnalen gingen vissen.
Eenzaam en verlaten ligt het strand, zo moet een woestijn er ook uit zien. Hier en daar merken we hopen en hoopjes van schelpen op, door ijverige mensenhanden bijeengeraapt. Op het strand, waar met het golfgeraas en het gekrijs van de zeevogels met het geblaas van de telkens uitschietende winden het geluid eeuwig is - waar men in de zomer hoort het klinken en het geratel van zoveel talen en nog meerdere dialecten en alles wat nu badgast heet is nu weggevlucht - hier heerst de stilte waar de drukte was.

Daar nadert ons een tweewielige kar getrokken door een paard en gereden door een voerman naar de wijze van een Romeinse wagenmenner. Hij houdt het paard stil bij een hoop schelpen en begint het voertuig te laden. De man heeft haast, de opkomende vloed noopt hem daartoe, wil hij de opgespaarde schelpen niet zien wegspoelen. Als na verloop van tijd de wagen vol is moet het geheel tegen het duin opgetrokken worden, wat een hele toer is voor het kleine paardje, maar voordat het moeilijkste gedeelte komt wordt eerst halt gehouden en daarna helpt de voerman mee duwen om de kar door het rulle zand omhoog te laten gaan richting het dorp.

Wat voert gindse man daar uit, zijn bruin verweerd gelaat doet in hem een zeeman kennen, hij probeert een enkel botje te vangen met beugen. Zijn uitrusting draagt hij in een mand op zijn rug mee totdat hij een geschikt plekje gevonden heeft en daar neemt hij een lange lijn uit zijn mand. Het einde van de lijn bindt hij aan een stok welke in het zand geslagen is en omdat het altijd laagwater is bij eb, brengt hij de lijn ver de zee in. Om niet geheel nat te worden heeft hij van tevoren reeds leren hooslaarzen aangetrokken welke tot onder zijn oksels reiken. Aan het einde van de lijn zijn haken aangebracht voorzien van aas uit schelpdieren en een boei markeert het einde van de lijn, nu hoopt hij maar, dat met de opkomende vloed veel botjes aan de haken willen komen. Bij het volgende laagwater gaat de visser weer zeewaarts om te kijken naar zijn vangst, hij pakt de lijn en scheert deze op, netjes in het houten bakje. Het bakje met de vangst doet hij in de mand en met deze op zijn rug ging hij huiswaarts. Als een visser twintig botjes per dag vangt en verkoopt voor drie of vier centen per stuk, dan wordt voor al zijn moeite de vis duur betaald.
Wij stonden bibberend in onze winterjassen gedoken om te zien naar de man die goedsmoeds door het ijskoude zeewater plaste. Toen wij de eenvoudige visser hierop aanspraken was zijn antwoord; "Och meneer, met zo'n broek aan is het zo erg niet, maar er zijn er genoeg die zich zo'n kledingstuk niet kunnen verschaffen, deze heeft mij 21 gulden gekost, er zijn dorpsgenoten die naakt tot hun bast zonder bovenkleding het water in gaan. Zolang je in het water bent gaat het goed tegen de koude, maar o wee als je op het droge strand komt te staan". Ook de garnalenvisser, die in het barre jaargetijde met een groot net in zee loopt om die kleine diertjes te vangen heeft een koud baantje.

Zandvoort is geen vissersdorp meer, een vier, vijf scheepjes beoefenen nog de garnalen vangst onder de kust. De vissers gingen wonen of kozen voor IJmuiden, dat langzaam maar zeker de voornaamste vissershaven is aan het worden. De schrale duinlandbouw moet nu in de behoefte voorzien, en ten koste van uiterst zware bemesting levert de mulle rulle droge zandgrond wat op bij de bekende duinaardappel teelt.

Wij zoeken de bekende weg van het strand naar Café Driehuizen, doch we bemerken dat deze weg niet meer bestaat. Vanaf het strand is deze met planken afgeschut om het opgewaaide zeezand tegen te houden. Daarachter liggen veilig enige garnalen scheepjes tegen de duinrand opgetrokken.
Wij laten ons niet weerhouden en staan spoedig op het pleintje voor Hotel Driehuizen en zoeken in de gastvrije ruimte bescherming tegen de wel wat koude gure natte westen wind. Overdag komen nog

Winter in de Kerkstraat. 1912. Foto Anth. Bakels.

wel enkele gasten in het Café maar tegen de avond gaat alles vroegtijdig dicht. Het rijtje winkelhuizen aan de overzijde is leeg en verlaten. De "Confiseria Orientale" die van Petrowitch is, is dicht en het kaartenhuis voor prentbriefkaarten is even dicht en gesloten. De villa's die ons oog ontwaart zijn verlaten. Dichtgespijkerd heeft men de vensters en de namen van de villa's zijn groezelig geworden en spreken onwaarheid, "Beau Séjour", "Beau Site" leest men. Zo wandelen we verder langs tal van villa's die alle onbewoond zijn, verveloos en haveloos, verlaten, door de wel secure doch foeilelijke manier van afsluiting. Daar zien we ook de vermaarde inrichting die men "Löwenbräu" noemt. Hoe naargeestig ziet alles er uit.

We zijn al genaderd tot de Zandvoortse Passage, de bordjes "stapvoets rijden" zijn thans geheel overbodig. De Passage zelf is ingericht als pakhuis vol met de groene badkoetsjes, een droogrek staat rustig en vredig steeds op dezelfde plek. De estrade is thans ook woest en ledig, kaal en naakt. De winkeltjes zijn gesloten, de hulpmiddelen aan verpakking, welke de etalages aanlokkelijk moeten maken liggen in een hoek. Kleine briefjes vermelden dat ze hun huisgoden overgebracht hebben naar hun eigen woonsteden. De Passage is dood als een pier, langs de Boulevard Barnaart willen wij het dorp weer vinden en daar lezen wij in alle stilte, automobielen 10 km, wie denkt nu aan auto's.

Het oude Zandvoort is een typisch dorp met zijn labyrintachtige straatjes en steegjes, met zijn eigenaardige huisjes en eenvoudige bewoners, die eens de kiem waren van het tegenwoordige Bad – Zandvoort. Hoe weinig zijn er, die in de winter het oude plaatsje bezoeken. Wat oude geveltjes treft men aan, die oneindig veel mooier zijn dan de allerliefste villa's. Hier beleven we nog het aantrekkelijke dorpsleven.
De oude omroeper komt in de straatjes ten tonele en na eerst met zijn ting – ting – ting op de koperen klink de aandacht voor zijn mededelingen gevraagd te hebben, begint hij met een gelegenheidsstem uit te roepen, dat Jan de petroleumventer zijn notitie boekje verloren heeft, waar het krediet van zijn afnemers aangetekend op staat. Beleefd verzoekt hij de eerlijke vinder het boekje aan dezelfde eigenaar terug te bezorgen.

Wil men iets eigenaardigs zien en beleven, ga dan eens in de wintertijd die plaatsen bezoeken, waar tijdens de zomertijd luchtige vrolijkheid heerst. Dan moet men ook eens een bezoek brengen aan het oude gedeelte van Zandvoort."

J. Adel.

De geboorte van het Zandvoortse Zomerkostuum

Soms zijn het kleine aaneenschakelingen van foto's (gestuurd door Joa Hartman-Schaap, uit in Tilburg) gegevens die aanleiding kunnen zijn voor een commentaar bij ons in De Klink. Zo ook het volgende artikel.

De winnaar is....

In de jaren vijftig vond de stichting 'Touring Zandvoort' dat de badplaats toe was aan een nieuwe klederdracht. De oude voldeed niet meer aan de eisen van die tijd. De geestelijke vaders van het initiatief waren de heren J. Longayroux en G. Tates (bestuursleden van de stichting) en er werd een prijsvraag uitgeschreven. De opdracht was: maak een fleurig, praktisch dameskostuum met losse onderdelen. Het moest bestaan uit een rok, blouse, bolero of jasje en een hoed of muts met eventueel een sjaal en een schortje (laatste niet verplicht). In de jury zaten onder meer Jhr. Dr. J.C. Mollerus, mevrouw H. van Alphen, echtgenote van de oud-burgemeester van Zandvoort, mevrouw Vogelenzang, de heer J. van de Liet en een modedeskundige van een damesmodeblad. Er werd een gezellige avond in Monopole gepland, met onder meer een modeshow van badkleding plus een conferencier. De opkomst voor deze avond was enorm en in een stampvolle zaal werd een twintigtal zomerkostuums aan het publiek getoond. Hoewel geen één van de modellen voldeed aan de voorwaarden kwam er uiteindelijk wel een winnaar uit de bus. De eerste prijs werd toegekend aan T.C. van der Schelde met het kostuum Delescaut (het Franse woord voor de Schelde is l'Escaut).

Het kostuum was in de Zandvoortse kleuren gemaakt, het was een ontwerp van Bert Korthof en werd gedragen door Bep Boekhout. De rok was geel met haringmotieven in de blauwe onderrand, het jasje was van blauw ribcord met daaroverheen een gele sjaal met blauwe Zandvoortse motieven. Deze motieven waren gemaakt in linoleumdruk door het atelier "de Pluvier" van de dames Jansen en Slootjes.

Maar hoe liep het nu verder af met het Zandvoortse Zomerkostuum? Dat is tenslotte voor mij de hamvraag: "want wat is er terechtgekomen van het ontwerp en is het ooit gedragen?". Vragen waar ik na lang zoeken een antwoord op heb gevonden.

Kortstondig maar wel heftig

In 1950 kon men het kostuum bij modemagazijn Van der Schelde bestellen voor fl. 49,90; bij 20 bestellingen kreeg men korting en werd de prijs verlaagd naar fl. 39,92. Volgens de advertentie waren er al enkele bestellingen gedaan.

Op 4 mei 1950 lanceert paviljoen Garni het Zandvoorts kostuum voor zijn serveersters en nodigt burgemeester Van Fenema op de koffie om het resultaat te bewonderen. Iets later lopen de dochters Warmerdam van melksalon Marienbosch aan de Hogeweg ook in het nieuwe kostuum. Daarna wordt op 12 mei het ontwerp per KLM naar de Holland Fair in Philadelphia gestuurd, waar een Hollandse schone in het Zandvoortse kostuum folders uitdeelt van "Touring Zandvoort" over onze badplaats.

Wie creëert het Zandvoortse ZOMERCOSTUUM?

Voor dames hard nodig! Voor heren toch ook wel gewenst!

Opeens bedenk ik me dat mijn zuster Lien een foto heeft, waarop zij in hetzelfde pakje vereeuwigd staat (anno 1953) samen met mevrouw Hose en Rita Molenaar als accordeontrio de Marilini's. Zij traden toen op in het Zandvoortse kostuum en kregen een uitnodiging van de KRO voor een televisie-uitzending, die door onenigheid niet is doorgegaan. En dan komen we bij de toegestuurde foto van Joa Hartman

die uit 1955 dateert. Op deze foto staan vier dames in de traditionele Zandvoortse klederdracht en vier dames in het nieuwe Zandvoortse kostuum, van wie Joa er één is. De foto is genomen op het circuit bij de pits tijdens de ronde van Nederland, waar nationale en internationale wielergrootheden zoals Wout Wagtmans, Wim van Est en Peter Post een ronde reden.

Opeens wordt het stil rond de geboorte van het fraaie Zandvoortse Zomerkostuum. Er is verder niets meer te vinden in de krantenartikelen. Het initiatief was leuk maar het resultaat zeer kortstondig. Amper vijf jaar heeft het geduurd; daarna is het weggezakt. Wie weet is het voor herhaling vatbaar? Een leuke prijsvraag is zo uitgeschreven.

Nel Kerkman

De Marilini's
Het amateur-accordeontrio 'de Marilini's' vereeuwigd in het nieuwe Zandvoortse kostuum. Van links naar rechts: Rita Molenaar, mevrouw Hose en Lien Kerkman. De foto is zo te zien genomen (1953) in fotowinkel Hamburg aan de Grote Krocht.

De ronde van Nederland (1955) In het krantenartikel over de wielerronde staat: Wim van Est werd met zijn mannen door acht vrouwen (vier ouderwetse en vier in geel-blauwe kostuums) ontvangen, omdat Wim als laatste van de ploegen binnenkwam. Van links naar rechts: in de authentieke klederdracht mevrouw B. Bakels, mevrouw Gansner, daarachter directeur Touring Zandvoort de heer Hugenholz, met daarvoor mevrouw Jongsma en tante Pie. Ernaast in het nieuwe kostuum rechts van de heer Hugenholz drie onbekende dames en Joa Schaap staat tweede van rechts.
De foto is gemaakt door Anth. Bakels.

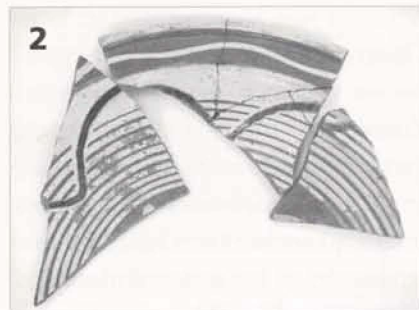
Zandvoorts aardewerk (2)

Het emmertje van Hilbers

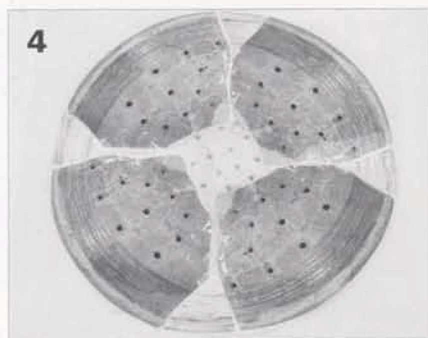
Onlangs werd ik er door Wil Hilbers, de vrouw van wijlen Theo Hilbers, op geattendeerd, dat Theo ook een amateur-archeoloog was, gezien de bodemvondsten, die door Theo in een emmertje bewaard werden. Met haar dochter en schoonzoon kwam Wil op het Achterom met het emmertje vol scherven. Voor een groot deel betreft het 18e eeuws Zandvoorts aardewerk.

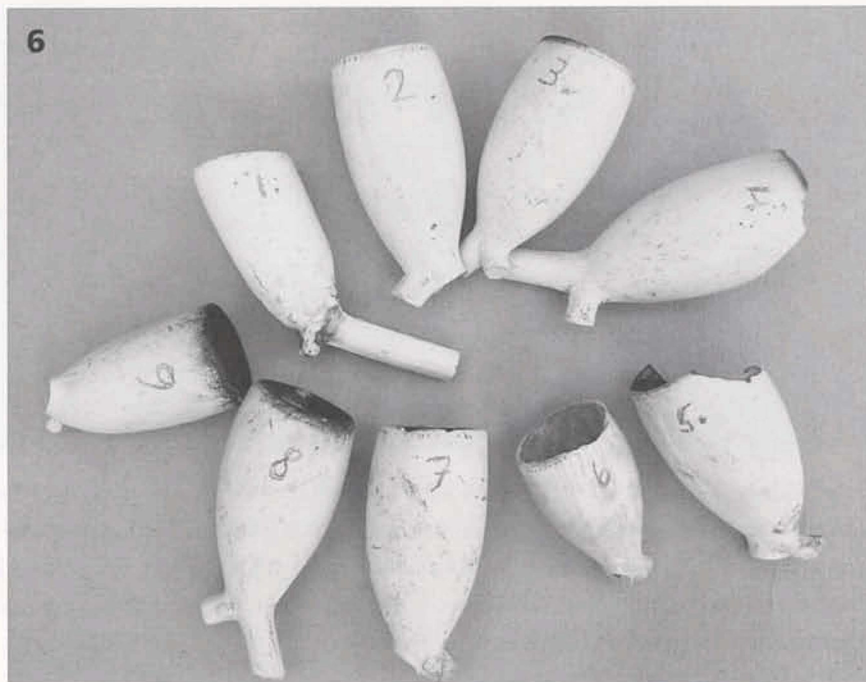
De inhoud is voornamelijk afkomstig van de stortplaats achter het oude politiebureau aan de Hogeweg, uit de Noordbuurt en de Zuidbuurt.

Een inventarisatie van de bijzondere scherven:

1. *Scherven van Delfts blauw. Het betreft een schaal met een ziel van ca. 17 cm en een vermoedelijke diameter van 28/29 cm.*
2. *Een scherf van een Nederrijns aardewerk bord met een diameter van ca. 35 cm*
3. *Onderdelen van aardewerk koekenpannen.*
4. *Stukken van gatenplatelen, waarvan er een zelfs een diameter van 50 cm heeft.*
5. *Zalfpotje*
6. *Pijpenkoppen*

Aan de hand van het boek van D. H. Duco, "Goudse pijpenmakers 1660-1940", heeft Joop Zwerver de pijpenkopjes gedetermineerd.
Zie de nummering op de foto.

Decoratie op de pijpenkop	**Merk in gebruik**
1. Eiermand/korf	1722-1825
2. 38 gekroond	1733-1940
3. Wapen van Gouda	ca midden 18e eeuw
en lettermerk DK gekroond	1709-1909
4. Wapen van Gouda	midden 18e eeuw
en lettermerk gekroonde E op hiel	1660/1686 tot 1855/1865
5. Op hiel 12 gekroond	1715-1870
6. Op hiel J. W. B = Jan Willemszoon Bruggen	1660/1668-1690/1697
7. Op hiel 36 gekroond	1719-1874
8. Op hiel 47 gekroond	1733-1825
Op zijkant hiel: wapen met S erboven	
9. Reliëfmerk op zijkant kop	1695-1774

Kortom, in het emmertje van Hilbers is een schat aan 18e eeuws Zandvoorts aardewerk, resten van gebruiksaardewerk van alledag, aangetroffen.

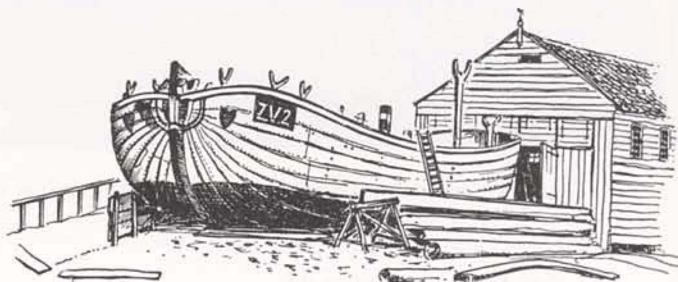
Met dank aan Wil Hilbers en Joop Zwerver.

Chris Wagenaar

De Zandvoortse Bomschuit Bouwclub

Open dag

zaterdag 24 maart a.s.

2006

Graag willen wij terugblikken op de zeer geslaagde lezing over bomschuiten, die in samenwerking met het genootschap en de openbare bibliotheek in november werd gehouden. De prachtige plaatjes brachten ons terug naar lang geleden, toen er nog volop in ons dorp werd gevist. Met dank aan Jan Kol en Jaap Paap voor deze bijzondere presentatie en het vele werk dat zij erin hebben gestoken.

2007

Voor onze club wordt 2007 een bijzonder jaar: op 20 november zullen wij het 30-jarig bestaan vieren.
Het wordt een sprankelend jubileum met meerdere activiteiten in het najaar. Het ligt o.a. in de bedoeling om in het Zandvoorts Museum een overzichtstentoonstelling te houden van alle modellen die door ons zijn gemaakt.
In een volgende Klink leest u meer over onze jubileumplannen.

Open dag

De open dag zal worden gehouden op **zaterdag 24 maart 2007** van **14.00 tot 17.00 uur** in ons clubgebouw. Wilt u zelf ook meebouwen aan een miniatuur van een bomschuit of een historisch gebouw? U bent elke dinsdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur en de dinsdagavond vanaf 19.00 uur van harte welkom in ons clubgebouw aan de Tolweg 10a. De koffie staat klaar.

Fa. J. van den Bos & Zn

De namen van de familieleden op de foto, alsmede hun relatie tot de beide firmanten Jan (nr 44) en Louw (nr 49) zijn:

1 Louw van den Bos, *zoon van nr 49*
2 Piet Paap, *neef van nr 44*
3 Aga Joukes – Paap, *nicht van nr 44*
4 Henk Paap, *schoonzoon van nr 44*
5 Loes Kerkman – Cazander, *nicht van nr 44*
6 Jo Paap – van den Bos, *dochter van nr 44*
7 Stien van den Bos – ter Wolbeek, *schoondochter van nr 49*
8 Leny van den Bos – Kramer, *schoondochter van nr 44*
9 Arie Loos, *zwager van nr 49*
10 Arie Kerkman, *meer dan 50 jaar schildersknecht bij de firma*
11 Simon van den Bos, *neef van beide firmanten*
12 Suus van den Bos – Kooyman, *schoondochter van nr 49*
13 Jan van den Bos, *zoon van nr 49*
14 Jan Koper, *neef van beide firmanten*
15 Henk Weber, *zwager van nr 48*
16 Piet Schaap, *zwager van beide firmanten*
17 Rika Schaap, *nicht van beide firmanten*
18 Pie de Roode, *schoonzuster van nr 44*
19 Ant Paap – de Roode, *schoonzuster van nr 44*
20 Ellen Paap – Paap, *nicht van nr 44*
21 Simon van den Bos, *zoon van nr 49*
22 Henk van den Bos, *broer van beide firmanten*
23 Marijtje Paap – Dees, *nicht van nr 44*
24 Jan van den Bos, *zoon van nr 44*
25 Dida van den Bos, *dochter van nr 49*
26 Hans Gansner, *neef van beide firmanten*
27 Els Verschoor – van den Bos, *nicht van beide firmanten*
28 Henk van den Bos, *zoon van nr 49*
29 Suus Gansner – van den Bos, *zuster van beide firmanten*
30 Dirk Koper, *zwager van beide firmanten*
31 Neeltje van den Bos, *zuster van beide firmanten*
32 Leentje Schaap – van den Bos, *zuster van beide firmanten*
33 Riek van den Bos, *zuster van beide firmanten*
34 Els van den Bos – Weber, *schoonzuster van beide firmanten*
35 Anneke Paap, *kleindochter van nr 44*
36 Bob Gansner, *neef van beide firmanten*
37 Bep Koper – Schippers, *nicht van beide firmanten*
38 Annie Gansner – Gebe, *nicht van beide firmanten*

Deze familiefoto is in februari 1954 genomen ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het schildersbedrijf Firma J. van den Bos & Zn te Zandvoort. Het bedrijf is opgericht op 12 februari 1879 door Jan van den Bos, geboren in 1857 te Assendelft en overleden in 1929 te Zandvoort. Ten tijde van dit jubileum waren de firmanten zijn beide zoons: Jan (geboren 1884 en overleden in 1955) en Louw (geboren 1890 en overleden in 1973). Op de foto respectievelijk nr 44 en nr 49.
Na het overlijden van firmant Louw (nr 49) is het bedrijf voortgezet door diens zoon Jan (nr 13; geboren in 1916). Wegens het ontbreken van een opvolger is het bedrijf kort na het honderd-jarig bestaan (in 1979) in 1981 opgeheven.

In november 2006, toen deze namenlijst werd samengesteld, waren er van de vermelde personen nog 19 in leven t.w. de nrs 3, 5, 6, 11, 12, 13, 21, 24, 26, 27, 35, 36, 45, 50, 52, 53, 55 , 56 en 57.

De foto is genomen in de dependance van het voormalige Hotel Bodamer, Hogeweg 42 te Zandvoort.

39 Rie Hekkers – Heldoorn, *nicht van beide firmanten*
40 Sijtje Weber – Loos, *schoonzuster van nr 49*
41 Marijtje Loos – Weber, *schoonzuster van nr 49*
42 Annie van den Bos – van Eerden, *schoondochter van nr 49*
43 Mien Koper – van den Bos, *zuster van beide firmanten*
44 Jan van den Bos Sr, *firmant*
45 Annemiek van den Bos, *kleindochter van nr 44*
46 Trijntje van den Bos – de Roode, *echtgenote van nr 44*
47 Truus van den Bos – Hummeling, *schoonzuster van beide firmanten*
48 Aartje Gertenbach – de Roode, *schoonzuster van nr 44*
49 Louw van den Bos Sr, *firmant*
50 Louwrens van den Bos, *kleinzoon van nr 49*
51 Hans Gansner Sr, *zwager van beide firmanten*
52 Bram van den Bos, *kleinzoon van nr 49*
53 Jan Hekkers, *neef van beide firmanten*
54 Catrien Weber – Weber, *schoonzuster van nr 49*
55 Piet Paap, *kleinzoon van nr 44*
56 Jan van den Bos, *kleinzoon van nr 44*
57 Kees van den Bos, *kleinzoon van nr 44*

Spaziergang nach Zandvoort

"Wat heeft Zandvoort met Aurich in Oost-Friesland?" vroeg ik me af toen ik een verhaal hoorde van een ver familielid. Hij was er eentje van de 'Hillegomse' tak van de familie Schilpzand. Hij vertelde mij het volgende:

"Volgens de "Hillegommers" zijn de Schilpzandjes afstammelingen van een visser uit Aurich. Deze man was tijdens een hevige storm aan boord van een Duitse vissersboot, die voor de Hollandse kust viste. Het scheepje leed schipbreuk. De opvarenden werden gered door leden van de Zandvoortse bevolking. De man uit Aurich, die onze oervader zou zijn, ging in Zandvoort wonen en heeft zich vermengd met de bevolking".

Nu geloof ik niet gauw in sprookjes. Dus ben ik gaan zoeken. In het boek *Gort met stroop* ontdekte ik op bladzijde 130 een afbeelding van een schilderij met de titel: *Het ghaet al na 't Sandvoordt*. Dit schilderij, dat een anoniem Goudeneeuws werk zou zijn, moest zich in het bezit bevinden van het Ost Friesische Landschaft te Aurich.
Dit was de tweede maal dat ik iets over dit plaatsje gewaar werd. Mijn nieuwsgierigheid was gewekt. De derde maal dat ik Aurich in verband kon brengen met Zandvoort was, toen ik in De Klink van juli - september las dat ene Tiny van Sloten informatie van oud Zandvoorters wilde inwinnen over haar grootmoeder Catharina van Aurich. Ik heb mevrouw Van Sloten een brief gezonden met de vraag of de naam Van Aurich ergens in verband kon worden gebracht met de naam Schilpzand. Van mevrouw van Sloten heb ik een keurige brief terug gekregen. Ze heeft de hele genealogie van de van Aurichs overhoop gehaald maar kon de twee namen niet met elkaar in verband brengen. Ik dank haar voor de gedane moeite en de nuttige tips die ze mij heeft gegeven.

Na overleg met mijn vrouw besloten wij op 10 oktober 2006 naar Aurich af te reizen met het doel iets wijzer te worden over de genealogie van de familie Schilpzand. Natuurlijk wilden wij ook iets over het schilderij, dat zo summier in het boek *Gort met stroop* is beschreven, te weten komen en als het mogelijk was het stuk met eigen ogen aanschouwen..

Aangekomen in Aurich begroette de eigenaar van het hotel, waar wij geboekt hadden, ons met een soort oerkreet die ongeveer klonk als "moin". Wij op onze beurt moinden opgewekt terug. Wat het betekende was ons een raadsel. Later hoorden wij dat het plat Duits was en een samentrekking van: 'ne mooie dag.'

De volgende morgen begaven we ons naar het centrum van Aurich, een leuk Duits stadje. Ons eerste bezoek betrof het Historisch Museum van het Ost Friesische Landschaft. Ik haalde het boek *Gort met stroop* uit mijn tas, sloeg bladzijde 130 op en toonde het aan de vrouw achter de balie. Ze wierp er een blik op en zei meteen dat ze het schilderij al eens ergens had gezien. Ze dook in allerlei papieren en folders, liep naar boven en probeerde op allerlei manieren om ons te helpen met ons onderzoek. Helaas kon zij er niet opkomen waar ze het schilderij had gezien. Ze raadde ons aan om het bij de bibliotheek in de Hafenstrasse te proberen.
Na daar ons verhaal te hebben gedaan liep een van de medewerkers van de bibliotheek met ons mee naar buiten en wees ons op een groot gebouw. 'Daar houdt het Ost Friesische Landschaft kantoor,' vertelde hij.
We moesten achter het gebouw om lopen en letten op een rode brievenbus. Bij de brievenbus zou zich een deur bevinden die ons toegang gaf. Wij zijn om het hele gebouw gelopen maar hebben geen enkele brievenbus kunnen ontdekken. Uiteindelijk vonden we een deur die niet gesloten was. We betraden het gebouw en bevonden ons in een grote hal onder aan een brede

trap. Een oudere man met een blauwe pet en olijke ogen daalde de trap af.'Suchen Sie etwas?'
'Arbeiten Sie hier?'vroeg ik hem.'
Nee', antwoordde de man in het Nederlands,'ik werrrk hier niet!'
We barstten alle drie in lachen uit.'Spreekt u Nederlands?'
'Nee, iek kan wel ploat Dutsk proaten. Was suchen Sie hier eigentlich?'
Ik heb hem het hele verhaal over de familie Schilpzand, het schilderij en Aurich verteld.
Hij nam ons mee naar boven en stevende op een bleke jongeman achter een bureau af.
Na de jongeman het hele verhaal gedaan te hebben en het schilderij in het boek te hebben getoond, antwoordde deze dat hij ons niet kon helpen want hij wist niets van kunst.
'Dat vraag ik ook niet. Ik vraag of je er iemand bij kan halen die er wel verstand van heeft.'
drong de man aan. Hij was kennelijk vastberaden om ons verder te helpen. De jongeman vloog overeind en ging er onmiddellijk iemand bij halen. Hij kwam terug met een andere man, die ons vertelde dat hij zich wel kon herinneren dat het schilderij in het gebouw van de Landschaft had gehangen, maar niet waar het gebleven was. Er was echter iemand in het gebouw die dat wel wist. Hij verdween en enige minuten daarna kwam hij met het bericht dat het kunstwerk, dat zeer kostbaar blijkt te zijn, in Emden in het Ost Friesische Landesmuseum hing. Over ons familieverhaal kon hij ons niets vertellen. Wij besloten hier verder geen onderzoek naar in te stellen. Onze interesse was nu gericht op het schilderij.

De volgende dag zijn we naar Emden gereden. Het museum dat in het "Rathaus am Delft" gevestigd zou zijn was snel gevonden. Wij rammelden aan de deur die gesloten bleek te zijn.
Door het raampje in de deur zagen we iemand in de gang van het gebouw lopen. Hij wenkte ons dat we achterom moesten lopen. Daar zagen we een dame achter de balie van een ander gebouw ons vriendelijk toewenken. Zij bleek bij het gezochte museum te werken. Bij haar deden we voor de zoveelste maal ons verhaal. Ze vond het allemaal reuze interessant, dook in de papieren en overhandigde ons een boekje met de beschrijving van het schilderij.
Het schilderij was omgedoopt tot "Spaziergang nach Zandvoort."
Het bleek met olieverf op hout te zijn geschilderd in 1642. De naam van de schilder was Isaak Luttichhuijs, geboren 1616 te Londen en gestorven 1653 te Amsterdam. Het museum was ervan in het bezit gekomen in 1912, uit een legaat van Charlotte Elise Abegg.
We kochten een toegangsbewijs en ontdekten daarop een gedeeltelijke afbeelding van het door ons gevonden kunstwerk.

Ook was het afgebeeld op de wegwijzer door het museum.
Later ontdekten we dat het zelfs was weergegeven op de kaften van leesmappen, die hun weg vonden door heel Oost-Friesland.
Het moest wel een topstuk zijn dat door al deze afbeeldingen, misschien ongemerkt, een promotie voor Zandvoort vormde. Heel kunstminnend Oost-Friesland moet nu wel op de hoogte zijn waar Zandvoort ligt. Het schilderij, op het oog drie bij twee meter, is een fantastisch mooi stuk en zeer waard om gezien te worden.

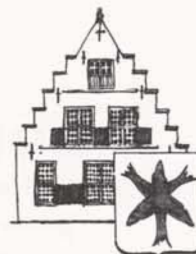
Om op onze oorspronkelijke zoektocht terug te komen, voor wat betreft de naam Schilpzand, wil ik een vraag stellen aan, indien ze lid zijn van het genootschap "Oud Zandvoort' en dus "De Klink"lezen, de Hillegomse tak van de familie Schilpzand.
"Hoe komt u aan het verhaal van die Duitse visser?"Wij hebben helemaal niets kunnen vinden in Aurich. Wanneer u een antwoord heeft op deze vraag, dan gaarne in contact treden met

Dick Schilpzand
Henri Dunantlaan 77
7312AW Apeldoorn
Telefoon 055 5423745

Afbeelding kaartje, voor en achterzijde

GENOOTSCHAP "OUD ZANDVOORT"

Opgericht 11 december 1970

www.oudzandvoort.nl e-mailadres: genootschap@oudzandvoort.nl

"De Klink" ISSN 1384-7082

Het blad "De Klink" is een kwartaal uitgave van het Genootschap "Oud Zandvoort" en wordt samengesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van de geschiedenis van Zandvoort en het bevorderen van de belangstelling hiervoor.

Redactie "De Klink"

Peter Bluijs, (hoofdredacteur)
Brederodestraat 28
2042 BE Zandvoort
023-571 82 92 (na 19.00 uur)
peter.bluijs@oudzandvoort.nl

Drs. Anne Marion Cense
06-53576757
amcense@hotmail.com

Cor Draijer
023-527 3730
Dr. Johannus G. Mezgerstraat 42
2041 HC Zandvoort
cor.draijer@oudzandvoort.nl

Jaap Kerkman Azn
023-571 50 13
jaap.kerkman-azn@oudzandvoort.nl

Arie Koper
023-571 84 41
arie.koper@oudzandvoort.nl

Nel Sandbergen-Kerkman
023-571 21 96
nel.sandbergen-kerkman@oud-zandvoort.nl

Sluitingsdatum kopij eerstkomende nummer 'De Klink' 15 maart 2007.

Losse Verkoop "De Klink"

Bruna Balkenende, Grote Krocht

Bestuur Genootschap:

Voorzitter:
ing. Ger Cense
Kostverlorenstraat 115
2042 PL Zandvoort
023-573 3210
ger.cense@oudzandvoort.nl

Vice-voorzitter:
Ankie Joustra-Brokmeier
023-571 5155
ankie.joustra@oudzandvoort.nl

ir. Chris Wagenaar
023-571 3999
chris.wagenaar@oudzandvoort.nl

Secretaris:
Arie Koper
023-571 8441
secretaris@oudzandvoort.nl

Penningmeester:
Matthé Crabbendam
023-571 2514

Archivaris:
Martin Kiefer
archivaris@oudzandvoort.nl
06-53271618

Ledenadministratie:

Adreswijziging & aanmelden nieuwe leden:
mevr. E. Hoogervorst-Schuiten
Oosterstraat 1,
2042VE Zandvoort
023-571 81 77
ledenadministratie@oudzand-voort.nl

Na lid geworden te zijn van het GOZ, ontvangt u het *eerstkomende* (kwartaal)nummer van "De Klink"

Contributie:

Min. € 9,95 binnen Zandvoort
Min. € 14,75 buiten Zandvoort
(incl. verzendkosten), per jaar

Bankrelatie:

ABN-AMRO te Zandvoort
rekeningnr. 56 57 38 305
Giro-rekening. 4206723 t.n.v.
Genootschap "Oud Zandvoort"